



ISLAMSKA ZAJEDNICA U BOSNI I HERCEGOVINI  
RIJASET

Broj: 02-03-2-56-3/22

Datum: 17. džumade-l-uhra 1443. h.g.

20. januar 2022. godine

Na temelju odredbe člana 17. i člana 34. Pravilnika o organizaciji i radu Rijaset, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini na 51. redovnoj sjednici, održanoj u Sarajevu dana 17. džumade-l-uhra 1443. h.g., odnosno 20. januara 2022. godine, na prijedlog Uprave za obrazovanje i nauku, usvojio je:

P R A V I L A

TRANSKRIPCIJE I TRANSLITERACIJE ORIJENTALNOISLAMSKE I SRODNE  
LEKSIKE U BOSANSKOME JEZIKU

I. Definicija i sadržaj

U ovom separatu *transkripcija* (lat. transcriptio) odnosi se na prenošenje izgovorne vrijednosti riječi, fraza i izraza porijeklom iz arapskog, perzijskog i turskog jezika u latinični ili ćirilčni alfabet bosanskog jezika, dok se *transliteracija* (lat. translittera) odnosi na prenošenje, odnosno pisanje slova u riječima, frazama i izrazima arapskog, perzijskog i turskog jezika u grafijski latinični sistem bosanskog jezika – prema Pravilima Komisije, koju je imenovao Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini. Najveći dio građe odnosi se na transkripciju, a značajno manji na transliteraciju.

Pod orijentalnoislamskom leksikom podrazumijevaju se sve riječi, fraze i izrazi u bosanskom jeziku koje su u njega ušle sa procesom primanja islama na Balkanskom poluotoku, a koje su islamsko učenje, svjetonazor, obredi i ukupno vjersko i kulturno-civilizacijsko iskustvo oblikovali na svim nivoima jezika.

Ovaj separat obuhvata:

a) transkripciju i transliteraciju:

1. bošnjačkih vlastitih imena porijeklom iz arapskog i drugih orijentalnih jezika
2. arapskih vlastitih imena koja se sastoje od dva dijela i tvore genitivnu vezu:
  - a) s određenim članom i s *el-huruful-kamerijje* u drugom dijelu
  - b) s određenim članom i s *el-hurufuš-šemsijje* u drugom dijelu
3. općih imenica koje tvore genitivnu vezu
4. naslova djela, naziva ustanova i sl. koji tvore genitivnu vezu
5. vlastitih imena, naslova djela, naziva ustanova i sl., koji se sastoje od određenog pridjevskog vida, tj. kada i prvi i drugi dio imena imaju određeni član
6. riječi i izraza koji u svome sastavu imaju *ajn*
7. riječi i izraza koji u svome sastavu imaju *hemze*
8. riječi i izraza koji u svome sastavu imaju *dad*

9. riječi i izraza koji u svome sastavu imaju *kef* (ar. *kjaf*)
  10. vlastitih imena koja se završavaju na dugo -i
  11. riječi i izraza koji sadrže duge vokale
  12. riječi i izraza koji u arapskome jeziku imaju *tešdid* (udvojeni glas)
  13. riječi i izraza koji sadrže glas -j
  14. riječi i izraza u kojima ne dolazi do jednačenja po zvučnosti
  15. riječi i izraza u kojima dolazi do jednačenja po zvučnosti
  16. apozicijskih dodataka koji stoje uz Božije, ime Kur'ana, vjerovjesnička i poslanička kao i imena ashaba, tabiina, evlija i dr.
  17. genitivnih veza iz perzijskog i turskog jezika
- b) glosar orijentalnoislamske i srodne leksike
  - c) tabelarni prikaz transkripcijskih i transliteracijskih rješenja arapskih slova
  - d) transkripciju 26 posljednjih kur'anskih sura, pojedinih ajeta, dova, nijeta i drugih obredoslovnih sadržaja

## II. Opća načela

U izradi ovog separata glavna ideja bila je da je bosanski jedan od jezika islama; mnoge su se riječi, fraze i izrazi iz arapskog, perzijskog i turskoga jezika (više od osam hiljada, prema Škaljićevom *Rječniku turcizama* i drugim leksikografskim izvorima) prilagodile fonetskom, morfološkom i sintaksičkom sistemu bosanskoga jezika. Taj fond leksema sastavni je dio vokabulara bosanskoga jezika, pa ih nikako ne treba tretirati kao tuđice; one su odomaćene riječi, riječi iz „istočne renesanse“ (Č. Veljačić) na Balkanskom poluotoku – kao što su hiljade odomaćenih riječi u bosanski, srpski, crnogorski, makedonski, hrvatski i druge jezike došle sa strane, iz drugih jezika: ruskog, latinskog, italijanskog, njemačkog, engleskog..., i kao što su, na koncu, iste ove i /ili neke druge riječi iz orijentalnih jezika ušle u spomenute balkanske i druge jezike i njihove dijalekte.

U izradi ovih Pravila Komisija je nastojala da dokraja ispoštuje ovu krucijalnu činjenicu kada je riječ o ovoj lingvističkoj problematici te da se rukovodi načelom da će normirati spomenutu adaptaciju tih riječi. Komisija na taj način iskazuje poštovanje prema autorima koji su pisali bosanskim jezikom, latiničkim i ćiriličkim pismom, od perioda kada su ta pisma počela da se primjenjuju pa sve do danas, čime se nastavlja kontinuitet pismenosti na narodnom jeziku u sferi fonetsko-fonološkog i gramatičko-leksičkog sistema.

Jedno od načela kojim se Komisija rukovala jeste usaglašavanje sa rješenjima postojećih normativa bosanskog jezika (pravopisi, gramatike, rječnici...).

Sljedeće načelo bilo je da se držimo „jezičke logike“ te da budemo dosljedni u primjeni tih principa prilikom donošenja svakog pravila, čime smo odbacivali svaku izvanjezičku logiku. Navođeni primjeri davani su abecednim redom.

## a) Pravila transkripcije i transliteracije

### 1. Transkripcija bošnjačkih vlastitih imena porijeklom iz arapskog i drugih orijentalnih jezika

Pišu se fonetski prilagođeno bosanskom jeziku, npr.: *Abdurahman, Abduselam, Hajrudin, Mehmedalija, Aiša, Ehlimana, Hatidža, Rukija, Subhumirsadeta*, i sl., osim ako drugačije nije navedeno u službenim dokumentima.

### 2. Transkripcija arapskih vlastitih imena koja se sastoje od dva dijela i tvore genitivnu vezu:

#### a) s određenim članom i s *el-huruful-kamerijje* u drugom dijelu

Oba dijela pišu se velikim početnim slovom; određeni član piše se s prvim dijelom, dok se drugi član veže crticom, npr.: *Abdul-Muttalib, Zul-Karnejn, Zul-Kifl*, itd.

#### b) s određenim članom i s *el-hurufuš-šemsijje* u drugom dijelu

Oba dijela pišu se velikim početnim slovom; određeni član piše se s prvim dijelom, dok se drugi član veže crticom, npr.: *Abdur-Rahman, Abdus-Selam, Abduš-Šems*, itd.

Ukoliko se određeni član nalazi u prezimenu, onda se on piše malim slovom, npr.: *Ebu Hamid el-Gazali, Ibn Džerir et-Taberi, Jusuf el-Karadavi*, itd.

Ako se navodi samo prezime, određeni član piše se velikim slovom, npr.: *El-Gazali, El-Karadavi, Eš-Ša'ravi, Et-Taberi*, itd.

Vlastita imena arapskog porijekla u kojima je sadržano ime *Allah* pišu se kao jedna riječ, bez crtice između njihova dva dijela s udvojenim *l*, npr.: *Abdullah, Hibetullah, Nasrullah* i sl., a po istoj logici i: *Bedruddin, Šerefuddin*, itd.

Riječi *ibn, bint* pišu se kao i određeni član *el*, tj. ako se nalaze na početku imena, pišu se velikim slovom, a ako se nalaze između dva vlastita imena, pišu se malim slovom, npr.: *Ibn Abbas*, ali: *Abdullah ibn Abbas; Bintuš-Šati'*, ali: *Aiša bintuš-Šati'*, itd.

Imena koja sadrže riječ *ebu* pišu se velikim slovom i odvojeno, tj. bez crtice, npr.: *Ebu Bekr, Ebu Hurejre, Ebu Ubejde*, itd.

Kada je riječ *ebu* dio imena u genitivu, tj. *ebi*, ono se zadržava u takvom obliku, npr.: *Abdullah ibn Ebi Bekr, Ali ibn Ebi Talib, Hamza ibn Ebi Talib*, itd.

Ako nakon riječi *ibn, bint* i *ebu* dolazi dio imena s određenim članom, onda se pišu spojeno s određenim članom, a s drugim dijelom imena veže ih crtica, npr.: *Bintuš-Šati'; Ibnul-Arebi, Ibnul-Esir, Ibnul-Mubarek; Ebur-Rebi'a, Ebun-Nuvas, Ebus-Su'ud*, itd.

Ženska imena pišu se s deklinacijom samo prvog člana, npr.: *Aiša Abdur-Rahman bintuš-Šati', Aiše Abdur-Rahman bintuš-Šati', Aiši Abdur-Rahman bintuš-Šati'; Hatidža bint Huvejlid, Hatidže bint Huvejlid, Hatidži bint Huvejlid; Fatima ez-Zehra, Fatime ez-Zehra, Fatimi ez-Zehra*, itd.

### 3. Transkripcija općih imenica koje tvore genitivnu vezu

Pišu se kao polusloženice (s crticom između) i malim početnim slovom, npr.: *reisul-ulema* (u službenim aktima organa Islamske zajednice: *reisu-l-ulema*), *salatul-magrib*, *talimul-islam*, *usulud-din*, itd.

Opće imenice koje u sebi sadrže Allahovo ime pišu se sastavljeno i malim početnim slovom, npr.: *nurullah*, *salatullah*, *zikerullah*, itd.

Prvi dio složenih imena svetih pojmova piše se velikim slovom: *Ajetul-kursijj* / *Ajetul-kursija*, *Ehlul-bejt* / *Ehli-bejt*, *El-Kur'anul-kerim* / *Kur'ani-kerim*, *El-Levhul-mahfuz* / *Levhi-mahfuz*, *Sidretul-munteha* / *Sidreti-munteha*, itd.

### 4. Transkripcija naslova djela, naziva ustanova i sl. koji tvore genitivnu vezu

Pišu se velikim početnim slovom, a drugi dio piše se malim slovom, npr.: *Munezzametut-te'avunil-islamijji* (*Organizacija islamske kooperacije*), *Zadul-me'ad*, *Ihja' ulumid-din*, itd.

Kada se drugi dio ovakvih složenica odnosi na Allaha, dž.š., onda se oba dijela pišu velikim slovom, npr.: *Aršur-Rahman* / *Arši-Rahman*, *Fethul-Bari*, *Fethul-Kadir*, itd.

Kada se ova ili slična imena autora, naslova djela, naziva ustanova i sl. navode kao naučni izvor, ona se transliteriraju prema univerzalnom DMG sistemu, npr.: *'Abū Ḥāmid al-Ġazzālī*, *'Iḥyā' 'ulūm al-dīn*, *Dār al-kutub al-'islāmiyya*, itd. (Detaljniji podaci nalaze se u tabelarnom prikazu DMG transliteracijskih rješenja).

### 5. Transkripcija vlastitih imena, naslova djela, naziva ustanova i sl., koja se sastoje od određenog pridjevskog vida, tj. kada i prvi i drugi dio strukture imaju određeni član

U ovom slučaju određeni član prvog dijela konstrukcije piše se velikim početnim slovom, dok se određeni član drugog dijela spaja s prvim i od njega se odvaja crticom, npr.: *El-Džem'ijjetul-islamijje lil-kuttabil-islamijjin* (*Svjetsko društvo islamskih pisaca*), *El-Medinetul-Munevvere*, *Et-Tefsirul-munir*, itd.

### 6. Transkripcija riječi i izraza koji u svome sastavu imaju *aj*n

Glas *aj*n označava se znakom apostrofa (') u sredini i na kraju riječi, npr.: *El-Me'arri*, *Ez-Zejle'i*, *hušu'*, *ruku'*, *sa'*, *sa'j*, itd.

U riječima arapskog porijekla koje su se odomaćile u bosanskom jeziku glas *aj*n ne obilježava se nikakvim posebnim znakovima, npr.: *alim*, *avret*, *džemat*, *ibadet*, *ibret*, *imaret*, *mudžiza*, *nimet*, *ulema*, itd.

## 7. Transkripcija riječi i izraza koji u svome sastavu imaju *hemze*

Glas *hemze* piše se kao apostrof i označava istim znakom kao i glas *ajh*, kako u sredini, tako i na kraju riječi, dakle: *džeza'*, *El-Ma'ide*, *Kur'an*, itd.

U riječima arapskog porijekla koje su se odomaćile u bosanskom jeziku glas *hemze* ne obilježava se nikakvim posebnim znakovima, npr: *beka*, *džaiz*, *džuz*, *fena*, *ikre*, *kiraet*, *mumin*, *reis*, itd.

## 8. Transkripcija riječi i izraza koji u svome sastavu imaju *dad*

U slučajevima kada se radi o starim posuđenicama u bosanskom jeziku koje su se adaptirale preko perzijskog ili turskog, bilo da se radi o arapskim leksemama ili ne, njihova se transkripcija vrši u skladu s općepotrebnim oblicima u oznakama za *dad*, tj. zamjenjuju se grafemom *z*: *farz*, *hajz*, *hazreti*, *kazajeta*, *ramazan*, itd.

U riječima koje nisu u toj mjeri odomaćene u bosanskom jeziku, *dad* se zamjenjuje grafemom *d*, npr.: *dalalet*, *gadab*, *kadija*; *Karadavi*, itd.

Kada se u riječima arapskog porijekla javlja *dad*, transkripcija tih glasova u užim stručnim i naučnim diskursima vrši se prema DMG sistemu, npr.: *dayf*, *dalāl*, *mađmūn*, *mağdūb*, itd.

## 9. Transkripcija riječi i izraza koji u svome sastavu imaju *kef* (ar. *kjaf*)

Kada se u riječima javlja glas koji je predstavljen *kefom* (ar. *kjaf*), oznaka za ovaj glas može biti opcionalna na način da se umjesto *kefa* (ar. *kjaf*) koristi grafema *k*, sekvenca *kj* ili pak da se koristi grafema *ć* npr.: *Bajram mubarek olsun* / *Bajram mubarek ola* / *Bajrambarekola* / *Bajrambarećola*, *Kaba* / *Kjaba* / *Ćaba*, *kafir* / *kjafir* / *ćafir*, *kitab* / *ćitab*, *melek* (*meleci*) / *meleć*, *mubarek* / *mubareć*, *rekat* / *reĳat* / *rećat*, *zekat* / *zeĳat* / *zećat*, *zikir* / *zićir* i sl. Tekstovi u kojima se pojavljuju navedeni i slični primjeri trebaju biti ujednačeni na način da se koristi samo jedna od odgovarajućih mogućnosti.

Zbog činjenice da se javljaju primjeri odavno odomaćeni u bosanskom jeziku u kojima je u upotrebi samo jedna odgovarajuća zamjena za *kef* (ar. *kjaf*), u tim slučajevima koristi se samo *ć*, npr. *ćage*, *ćemane*, *ćenevir*, *ćeniĳa*, *ćevap*, *ćilibar*, *ćilim*, *ćor* itd. Međutim, postoje i primjeri u kojima je adaptiran *kef* (ar. *kjaf*) u *k*, npr: *tekbir*, *teĳfir*, *mekteb*, *mekruh*, itd.

## 10. Transkripcija vlastitih imena koja se završavaju na dugo -i:

Pisanje izvorno arapskih imena koja se završavaju na dugo -i (npr. *El-Buhari*, *Er-Razi*) podliježe pravilu pisanja imenica a-osnove, tj. oblički se upotrebljavaju kao imenice muškog roda, s tom napomenom da se prilikom njihova izgovora ili pisanja dodaje prijelazni glas -j- (N. *El-Buhari*, G. *El-Buharija*, D. *El-Buhariju*, A. *El-Buharija*, itd.).

Ako se riječ koristi bez određenog člana el-, dvije su mogućnosti: 1) da se koristi kao u prethodno datom pravilu (N. *Buhari*, G. *Buharija*, D. *Buhariju*, A. *Buharija*...); 2) da se ime oblički transformira kao imenica ženskog roda (N. *Buharija*, G. *Buharije*, D. *Buhariji*, A. *Buhariju*...)

Važno je istaći da se nipošto ne trebaju kombinirati analoške kombinacije (N. *Buhari*, \*G. *Buharije*, \*D. *Buhariji*, \*A. *Buhariju*), pa je prema tome u tekstu važno odrediti se prema kojem će se načinu deklinirati i taj princip u cijelosti poštovati.

U bosanskom jeziku jedan je broj vlastitih imena koja su se adaptirala kao imenice ženskog roda, iako je etimološki oblik na dugo -i, npr.: *Bašeski* > *Bašeskija*, *Ilhami* > *Ilhamija* i sl. Postoji, međutim, jedan broj tih imenica koje pokazuju određene tendencije ka tom procesu, ali nisu u potpunosti završene: *Hevai* / *Hevaija*, *Ruđdi* / *Ruđdija*, *Uskufi* / *Uskufija*, *Zirai* / *Ziraija*, itd. U pogledu ovih imenica, treba postupiti prema pravilu pisanja imenica a-osnove, s tim da se prednost daje adaptiranim oblicima, tj. koji se mijenjaju kao imenice ženskog roda (e-osnove).

### 11. Transkripcija riječi i izraza koji sadrže duge vokale

Dugi vokali ne obilježavaju se osim u slučajevima kada bi to moglo utjecati na značenje i izazvati pogrešno razumijevanje, npr.: *jā Allah*, *jā Resulallah*, *jā Šafi*, *jā Šefi'allah*, itd.

Kod vlastitih imena arapskog porijekla koja se završavaju na dugo -a, postoje dva pravila u vezi s njihovom deklinacijom:

Kod imena poslanika, ashaba i eventualno nekih drugih arapskih imena deklinacija se vrši na sljedeći način: N. *Musa*, G. *Musaa*, D. *Musau*, A. *Musaa...*; N. *Isa*, G. *Isaa*, D. *Isau*, A. *Isaa...*, dok se u vlastitim bošnjačkim imenima tog tipa, ime deklinira na sljedeći način: N. *Musa*, G. *Muse*, D. *Musi*, A. *Musu*; N. *Isa*, G. *Ise*, D. *Isi*, A. *Isu*, itd.

### 12. Transkripcija riječi i izraza koji u arapskome jeziku imaju *tešdid* (udvojeni glas)

Riječi koje označavaju vlastito ime ili imaju terminološko značenje pišu se udvojenim suglasnikom, npr.: *Abdullah*, *Allah*, *Džedda*, *Džennet*, *Džehennem*, *Mekka*, *Resulullah*, *Sunnet*, *Muhammed* (poslanik Muhammed, s.a.v.s.), itd. Kada neke od ovih leksema imaju preneseno značenje, pišu se malim slovom: *džennet*, *džehennem* i sl. U slučaju vlastitih bošnjačkih imena, rješenja mogu biti različita npr.: *Abdullah* i *Abdulah*, *Muhammed* i *Muhamed*, itd.

### 13. Transkripcija riječi koje sadrže glas -j

Pišu se u korijenu i izvedenicama s tim glasom: *gajret*, *gajretiti*, *hajr* (ali *hairli*), *hajrat*, *hejbet*, *mukajet*, *vilajet*, itd.

Grafema *j* piše se i u riječima u kojima etimološki ne postoji, npr.: *belaj*, *daija*, *karija*, *šerijat*, itd.

U riječima porijeklom iz arapskog jezika koje imaju *tešdid* na *j* na kraju riječi piše se udvojeni glas, npr.: *nebijj*, *ilmijja*, *ummijj*, itd.

#### 14. Transkripcija riječi i izraza u kojima ne dolazi do jednačenja po zvučnosti

U bosanskom jeziku bez promjene po zvučnosti pišu se lekseme u kategoriji korijena riječi, npr: *hutba* (ne *hudba*), *mezheb* (ne *mesheb*), *subhanallah* (ne *suphanallah*), *tešdid* (ne *teštid* ili *teždid*). Bez promjene po zvučnosti pišu se lekseme u kategoriji vlastitih imena: *Edhem*, *Subhija* – osim ako nije drugačije u službenim dokumentima.

#### 15. Transkripcija riječi i izraza u kojima dolazi do jednačenja po zvučnosti

S promjenom po zvučnosti pišu se arapske lekseme u izvedenim riječima s bosanskim sufiksima, npr.: *ahbapski*, *ashapski*, *mektepski*, *mezhepski*, osim u skupinama: *ds*, *džs* u kojima ne dolazi do jednačenja po zvučnosti npr.: *hadžski*, *kurdski*, *miradžski*, *muradski*, *tadžski*, itd.

#### 16. Transkripcija apozicijskih dodataka koji stoje uz Božije, ime Kur'ana, vjerovjesnička i poslanička, kao i imena ashaba, tabiina, evlija i dr.: *alejhi selam*, *azimu šan*, *dželle šanuhu*, *kadesellahu sirrehu* / *sirreha*, *kuddise sirruhu* / *sirruha*, *lanetullahi alejhi*, *radijallahu anhu* / *anha*, *sallallahu alejhi ve sellem*, itd.

Ovi dijelovi teksta odvajaju se zarezmom: Hvala Allahu, *dželle šanuhu*, što je...; Muhammed, *alejhi selam*, rekao je da...; Allahov poslanik Muhammed, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao je da...; Rekao je Poslanik, *alejhi selam*, da je..., itd.

Navedeni apozicijski dodaci mogu se pisati skraćeno, npr: *a.s.*; *dž.š.*, *k.s.*, *l.a.*, *r.a.* itd.

Kada se metonimijski upotrebljava apozicijski dodatak, piše se kao jedna riječ, npr.: Zabilježeno je da je *Alejhiselam* klanjao bajram-namaz.

Opća imenica *vjerovjesnik* piše se kao i opća imenica *poslanik*.

Allahova, dž.š., složena imena pišu se s crticom i svako velikim početnim slovom, kao što je npr.: *Mudžibud-De'avat*, *Muhavvilul-Ahval*, *Zul-Dželal*, itd.

#### 17. Transkripcija genitivnih veza iz perzijskog i turskog jezika

Ove riječi pišu kao polusloženice, odnosno odvojeno s crticom, a upotreba velikog ili malog slova koristi se prema postojećim pravilima, npr.: *asri-seadet*, *kadei-ehire*, *Lejlei-kader*, *Mevludi-šerif*, *zikri-tevhid*, itd.

Sva navedena pravila koriste se analogno u pisanju svih onih riječi, fraza i izraza koje nisu navedene u ovim Pravilima.

## b) Glosar orijentalnoislamske i srodne leksike

### Znaci i skraćenice uz glosar

/ ili, odnosno

( ) mogućnost dodatnog preciziranja ili upotrebe

– slijedi objašnjenje

*dat.* dativ

*gen.* genitiv

*hip.* hipokoristik

*iron.* ironično

*i sl.* i slično

*lok.* lokativ

*lokal.* lokalitet

*metaf.* metaforički

*meton.* metonimijski

*množ.* množina

*npr.* naprimjer

*pejor.* pejorativno

*prid.* pridjev/ski

*skr.* skraćenica

*supr.* suprotno

*up.* uporedi

*v.* vidi

*vok.* vokativ



## A

Abasije (Abasovići)

abasijski

abdest

abdesthana

abdestluk

abdestski / abdestni

Abdullah

Abdullah ibn Ebi Bekr

Abdul-Muttalib

Abdurahman / Abdur-Rahman

Abduselam / Abdus-Selam

Abduš-Šems

adalet

Adem

Ademov

ademovski

adžem

adžemija

adžemijski

adžemi-oglan

adžemski

ahbab

ahbabluk

ahbapski

ahiret *supr.* dunjaluk

ahlak

Ahlak (nastavni predmet)

ahlakli  
ahmački  
ahmak  
Ahmed ibn Hanbel  
Ahmed Rifai, *gen.* Ahmeda Rifaija, *dat.* Ahmedu Rifaiju  
Ahmed Rifaija, *gen.* Ahmeda Rifaije, *dat.* Ahmedu Rifaiji  
ahmedija  
ahmedija – pripadnik sekte, pravca  
ahmedijski – *prid.* od ahmedija, pripadnika sekte  
ahval  
ajeti-kerim  
Ajetul-kursijj / Ajetul-kursija  
ajn  
Akaid (nastavni predmet)  
akaid / akida  
akika  
akl  
ako Bog da *skr.* aBd  
akšam  
akšam hajrola / akšam hajrullah  
akšam-namaz, *gen.* akšam-namaza, *dat.* akšam-namazu  
alamet  
alejhi selam *skr.* a.s.  
Alejhiselam *meton.* Muhammed, a.s.  
alejkumu selam / alejkumus-selam *up.* selam alejkum  
alem  
alem-kamen, *gen.* alem-kamena, *dat.* alem-kamenu  
alemul-gajb

alemuš-šehade

alhamijado *up.* bosneviya

Ali ibn Ebi Talib

Alija, hazreti / hazreti Alija

alim

Alim (Allahovo lijepo ime)

ališveriš – kupoprodaja

Allah

Allah rahmetile

Allah raziola / Allah razi olsun

Allah selamet / Allahselamet

Allahemanet / Allahimanet

Allahu ekber

**amanet**

amel

amil

amila

amin

aminati

Amme džuz

anlajisati – razumjeti

arabeska, *dat. / lok.* arabesci

arebica

Arefat

arif

Aršur-Rahman / Arši-Rahman

ashab

Ashabi-kehf

ashapski

asker

asri-seadet

ašere

ašik

ašk

Ašura – blagdan *up.* Jevmul-ašura

ašura – jelo

avaz

avazile

Avdo *hip.* Abdullah / Abdulah

avret

azab

Azab *meton.* Džehennem

azapski

azimu šan *skr.* a.š.

azl / azul – prolaznost

Azrail

## **B**

Bajram

Bajram šerif mubarek olsun / Bajram šerif mubarek ola / Bajrambarekola / Bajrambarećola

bajram-banka, *gen.* bajram-banke, *dat.* bajram-banci

bajramija – pripadnik derviškog reda

bajram-namaz, *gen.* bajram-namaza, *dat.* bajram-namazu

baša

Baščaršija

baščauš

Baščelik

baši-bozuk – bez vođe

baška

Başun saolsun (Başın sağolsun) – Dostum saolsun (Dostum sağolsun)

batinija – ismailijski ogranak

bećar

Bedr

Bedrudin / Bedruddin

beg – *npr.* Safvet-beg Bašagić

begenisati

beglerbeg

bejlima – razlog

beka *supr.* fena

bektašija – pripadnik derviškog reda

belći / belćim – vjerovatno, možda, valjda

beledija – općina

bereket / berićet

besar

bi gajri hak

bid'at

bil-hajr

bilmedžija – zagonetka

bimbaša

Bintuš-Šati' / Aiša bintuš-Šati'

Bismilla

bismilla – početak zvrka pite

Bismillāhir-rahmānir-rahīm

Bosanski vilajet

bosnevlja – bosanska arebička književnojezička tradicija; *meton.* arapsko pismo prilagođeno bosanskom jeziku

Buhari, *gen.* Buharija, *dat.* Buhariju

Buhari *prid.* Buharijev

Buharija, *gen.* Buharije, *dat.* Buhariji

Buharija *prid.* Buharijin

bulug *prid.* bulukski

## C

ceribaša

Crni kamen / Hadžerul-esved

## Č

čauš – oficir nižeg ranga; vođa svatova

čelebija

čiflučki

čifluk

čiftlučki

čiftluk

čirak

## Ć

ćafirluk

ćafurija – kamfor

ćefenak

ćefil – jamac

ćefin

ćemer

ćesin

ćilim

ćufur v. kufr

Ćurs / Kurs – Prijestolje

ćurs / kurs

## **D**

dalalet *supr.* hidajet

Damask *prid.* damaski

darul-ahd

darul-harb

darul-islam

da'va / da'vet

Da'va / Da'vet (nastavni predmet)

Davud

dede

Dedždžal

defter – knjiga, registar u upravnoj službi Osmanskog Carstva

dekika – minuta

delija – lud, hrabar, bezglav

delijski

ders

dershana

derviš

dervišluk

devširma

dikat – pažnja

dimiskija – vrsta sablje damaske

**din**

dini-iman

dini-islam

divan

divandžija

divanhana

dohakati

dokundisati – nauditi, naškoditi; dojaditi, dozlogrditi

dost

dostluk

dova

duha-namaz

dunjaluk *supr.* ahiret

## **DŽ**

džahil

džahilijet

džahilijetski

džahilski

džaiž – moguće, dozvoljeno

džamija

džamijski

Džamijski odbor

Džebrail / Džibril

džehenemlija

džehenemski

Džehennem (Pakao)

džehennem *metaf.*

Dželaludin Rumi, *gen.* Dželaludina Rumija, *dat.* Dželaludinu Rumiju

dželle šanuhu *skr.* dž.š.

džemat

džematlija

džematski



Džematski odbor

dženabet

dženaza

dženetski

Džennet (Raj)

džennet *metaf.*

džennetlija

dževap / dževab – odgovor

džeza', *gen.* džeza'a, *dat.* džeza'u

Džibril / Džebrail

džihad

džilvetija – koji napušta domovinu; beskućnik

džima', *gen.* džima'a, *dat.* džima'u – seksualni čin

džin *množ.* džini

džinski

džism – tijelo

džizja – glavarina, porez, danak

džuba

džuma

džumadel-uhra

džumadel-ula

džuma-namaz, *gen.* džuma-namaza, *dat.* džuma-namazu

džumanski

džunup

džunuplija

džunupluk

džuz

## **D**

đaur / đaurin

đaurka / đaurkinja

đemija

đerček

đerdek

Đerzelez

đidija

đinđali

đovda

đovdali

đozluci / đozluke

đul

đulabija

đulbastija

đul-behar

đul-jag

đul-kaduna

đunah

đunahkar – gr(j)ešnik

đunluk – tamjan

đuturum

## **E**

ebdžedija – abeceda

ebeda

Ebu Bekr

Ebu Hamid el-Gazali

Ebu Hanife

Ebu Hurejre

Ebu Talib

Ebu Ubejde

Ebun-Nuvas

Ebur-Rebi'a

Ebus-Su'ud

eda', *gen.* eda'a, *dat.* eda'u – obavljanje (u namazu – eda'en / edaen: blagovremeno obavljanje namaza)

Edhem / Ethem

edžel

efdalniji / efzalniji

efendija *skr.* ef.

ehlen ve sehlen

ehli-iman

ehli-islam

ehli-kitabija

Ehlul-bejt / Ehli-bejt

Ejjub, a.s.

Ejub / Ejup

eksik – manjkav

El-Aksa

El-Džem'ijjetul-islamijje lil-kuttabil-islamijjin (Svjetsko društvo islamskih pisaca)

El-Emin – Muhammedov, a.s., nadimak

El-Faruk

El-Fatiha

El-Gazali

Elham – Fatiha

El-Haremuš-šerif / Haremi-šerif

el-huruful-kamerijje / huruful-kamerijje

el- hurufuš-šemsijje / hurufuš-šemsijje

elif

elifnica

el-esmaul-husna / esmaul-husna

el-insanul-kamil / insani-kamil

el-iradetul-džuz'ijje

el-iradetul-kullijje

El'jesea, *gen.* El'jesee, *dat.* El'jesi

El-Kudus

El-Kur'anul-kerim / Kur'ani-kerim

El-Levhul-mahfuz / Levhi-mahfuz

El-Me'arri

El-Medinetul-Munevvere / Medine-Munevvera

emanet v. amanet

emer / emr

Emevije (Umejevići)

Emin / El-Emin – Muhammedov, a.s., nadimak

emin – povjerljiv

enbija

en-nefsul-emmare / nefsul-emmare

en-nefsul-levvame / nefsul-levvame

en-nefsul-merdijje / nefsul-merdijje

en-nefsul-mulheme / nefsul-mulheme

en-nefsul-mutmeinne / nefsul-mutmeinne

en-nefsur-radijje / nefsur-radijje

ensarija

Er-Razi

Er-Razijev / Razijev

Er-Revdatul-mutahhere / Revzai-mutahara

estagfirullah

Eš-Ša'ravi

Et-Taberi

Et-Taberijev / Taberijev

Et-Tefsirul-munir

Et-Tehijatu / Etehijatu – učenje na sjedenju u namazu, kao zvanični skraćeni naziv

Et-Tirmizi / Tirmizi

eunuh

Euza

E'uzu billāhi mineš-šejtānir-radžim

euzubillah

evlad

evlija

evlijaluk

ezan

ezaniti

ezberleisati – napamet naučiti

ezijet – uznemiravanje

ezijetiti

Ez-Zejle'i

## **F**

fakih / fekih

farz *prid.* farski

farz *množ.* farzovi

farzi-ajn / farz ajn

farzi-kifaje / farz kifaje

fasid – pokvaren

fasik *množ.* fasici

fasl – poglavlje

Fatiha

Fatima ez-Zehra / Fatima Zehra

Fatimije

fatimijski

feleć – propast

fena *supr.* beka

feraiz

ferman

fetanet

Fethul-Bari

Fethul-Kadir

fetva

fetvai-emin

fidja

fikh

Fikh (nastavni predmet)

fikr

fikret

fisk

fukaha

fukara

## **G**

gadab

gajb

gajret

garib

gasul

gasulhana

gazap v. gazab

Gaznevije

gibet

greblje

gusul

## **H**

haberiti

Habibullah *meton.* Muhammed, a.s.

habibullah Muhammed, a.s.

hadd – granica, međa, prepreka; kazna

hadis

hadisi-kudsijj / hadisi-kudsija

hadiski

hadž *prid.* hadžski

Hadžerul-esved / Crni kamen

hafiz *skr.* hfz.

hairli

hair-sahibija

hairsuz

hajr

hajrat

hajrovati – dobiti, steći

hajr-česma

hajr-dova

hajvan

hajvanski  
hajz  
hajzli  
hak  
hakikat  
Hakk  
hal  
halal  
halaliti  
halalosum / halal olsun  
Halep  
halifa  
halilullah Ibrahim, a.s.  
Halilullah *meton.* Ibrahim, a.s.  
halvet – osamljivanje  
halvetija  
hamajlija  
hamam  
hamila  
hamr  
Hamza ibn Ebi Talib  
hamzevije  
Hanbel, Ahmed ibn  
hanbelija – pripadnik hanbelijske pravne škole  
hanefija – pripadnik hanefijske pravne škole  
hanikah  
harab – uništen  
harabatija



harač – zemljarina

haram

haramija

harb

hareem (džamijski i mezarje)

harf

haridžija

Harun

hased – zavidnost

haša – ne dao Bog

Hašimije (Hašimovići)

hatar

hatma

Havd / Havz – ime džennetskog vrela

hazreti *skr.* hzr.

hazreti Alija

hazreti Hidr

hazur

hazuriti

hedija

hele nejse / helem nejse

hem

hesabiti

Hevai / Hevaija

Hibetullah

hićmille

hidajet *supr.* dalalet

Hidr

Hidžaz *prid.* hidžaski

Hidžra *skr.* H.

hidžretski

hifz

hijanetluk – izdaja

hikaja / hićaja

hikmet / hićmet

hisab

hise, *gen.* hiseta, *dat.* hisetu; *gen. množ.* hiseta

hisedar / hisetar

hodža

hrsuz – lopov

hućum – propis

hudžet – argument, dokaz

huja – temperament

hukm / hućum

Hulefai-rašidin – pravedne halife (prva četverica)

huluk – ćudoređe

hulusate – ćisto

hurija

hurijski

huruf

hušu', *gen.* hušu'a, *dat.* hušu'u – poniznost

hutba

## I

ibadet

ibadetluk

Iblis

Ibn Abbas / Abdullah ibn Abbas

Ibn Bettuta

Ibn Džerir et-Taberi / Et-Taberi

Ibn Rušd / Averroes

Ibn Sina / Avicena

Ibn Tufejl

Ibn Arebi

Ibnul-Arebi

Ibnul-Esir

Ibnul-Mubarek

Ibrahim, a.s.

ibret

iddet

Idris, a.s.

idul-adha – kurbanški bajram

idul-fitr – ramazanski bajram

idžazetnama

idžma

idžtihad

ifrit – zao džin; ljut, rasrđen čovjek

ifriz v. ifrit

iftar

iftariti (se)

iftira – potvora

iftitahi-tekbir

Ihja' ulumid-din

Ihlas (sura)

ihram

ihtilam – polucija

ihvan

Ihvanus-safa – Čista braća

ikamet

ikindija / ićindija

ikindija-namaz, *gen.* ikindija-namaza, *dat.* ikindija-namazu

ikram / ićram – počast

ikrar – potvrda

ikre

iladž

ilahija

ilakati

ilm / ilum

ilmihal

ilmijja

Ilmijja – službeno tijelo

ilmul-feraiz

ilmul-kelam

Ilmul-kelam (nastavni predmet)

imam Mehdi / imami-Mehdi

imam Muslim / imami-Muslim

imam Šafija / imami-Šafija

iman

imaret

imsak

Indžil

insan

insanski

inšallah

iradet

Isa, *gen.* Isaa, *dat.* Isau – a.s.

isbat – potvrda

Ishak

islam

ism

Ismail

ismailijje

ismet

Israfil

Israiličanin / Izraeličanin

istigfar

istiklal

itikaf / iti'af

**J**

jā – *uzv.* o! *npr.* jā Resulallah

ja – *vezn.* ili

jā Allah

jā Rabbi

jā Resulallah

jā Šafi

jā Šefi'allah

jacija

jacija-namaz, *gen.* jacija-namaza, *dat.* jacija-namazu

Jakub

janjičar

jazija – pismo

Je'džudž

jekin

jemin

Jerusalem

jetim

Jevmud-din

Jevmul-ašura

Jevmul-hisab

Jevmul-kijame

jevmuš-šekk

Junus

Jusuf

Jusuf el-Karadavi / El-Karadavi

## **K**

Kaba / Ḳjaba / Ćaba

kabul

Kabul – grad

kabuliti

kabulosum / kabul olsun

kabur

kaburlija

kabur-sahibija

kadei-ehire

kader

kadesellahu sirrehu / sirreha *i dr. skr.* k.s.

kadija

kadijin

kadijski

kadiluk  
kadirija  
kadr  
kafir / kjafir / ćafir  
kahar  
kaharan  
kahariti  
kaharli  
kalb  
kalbi  
kalbile  
kanunama  
Karadavi  
karar – odluka  
kasd – namjera  
kasida  
Kasidei-burda  
kastile – namjerno  
katil  
katil-ferman  
katl  
kaur  
kaurin  
kavli-muhtar – odabrane riječi  
kaza – naknadno izvršenje  
kazajeta *up.* kaza  
kefaret – nadoknada  
kelam

kelami-kadim – nestvoreni govor

kelima

kelimei-šehadet

kemal / Kemal

Kerbela

kešf – otkrovenje

keške / ćeške

Kevser

kibla

kibletnama

kibur

kijam

Kijamet – Dan stajanja

kijamet *metaf.* nepogoda

kijamu-lejl

kijamu-zikir / kijam-zikr

kijas

kiraet

kiraethana

kiramen-katibin

kisas

kismet

kitab / ċitab

Kitab / Ćitab *meton.* Kur'an

kitapski / ċitapski

klanjač

klanjačica

klanjačica – odjeća za klanjanje (za žene)



kolaj – lahkoća

kolajli

kolajluk

koptisati – pojaviti se

kube

kuddise sirruhu / sirruha *i dr. skr.* k.s.

Kuds *up.* El-Kudus

kufr

kul-euzeta

Kulhuvalla / Kulhuvallah

kun fe jekun

Kunut-dova

Kur'an

Kurs / Ćurs – Prijestolje

kurs / ćurs

kurban

Kurban-bajram, *gen.* Kurban-bajrama, *dat.* Kurban-bajramu

Kurejšije (Kurejševići)

kurisati – namjestiti

kutarisati – spasiti

kuvet

kuvetli

## **L**

lanet / nalet

lanetosum

lanetullahi alejhi / alejha *i dr. skr.* l.a.

lazim – potreban, nužan

Lejletu-bedr / Lejlei-bedr

Lejletul-berat / Lejlei-berat

Lejletul-kadr / Lejlei-kadr

Lejletul-miradž / Lejlei-miradž

Lejletur-regaib / Lejlei-regaib

levat

levha

levhica

lezet

lezetleisati

Lut

## M

magfired

mahfile

mahlukat

mahmuze – dio vojničke opreme

mahrama

mahrum – uskraćen, kome je zabranjeno

mahsuz – posebno

Mahšer – mjesto polaganja računa na ahiretu

mahšer – mnoštvo

makbul / magbul

Makbuli-arif *up.* Potur-Šahidija

maksuzija

maktul – ubijeni

mal

Malik, Enes ibn

malikija

Mameluci

manija – značenje  
mantika  
marifet  
marifetluk  
Maur / Maurin  
Medina  
Medinei-Munevvera / El-Medinetul-Munevvera  
medinski  
medresa  
medžmua  
Me'džudž  
medžusija  
Mehmed-paša Sokolović  
mehr  
mehri-muadžel  
mehri-muedžel  
Mejtaš  
mejt-taš, *gen.* mejt-taša, *dat.* mejt-tašu  
Meka / Mekka  
Meka, *gen.* Meke, *dat.* Meki  
mekam – stepen  
mekanski  
Mekketul-Mukerreme / Mekkei-Mukerrema  
mekruh / mećruh  
mekruhi-tahrimen  
mekruhi-tenzihen  
mekruhski  
mekteb

mektepski  
melaića / melaićeta  
melamija  
melek / meleć *množ.* meleci / meleći  
memlećet – carevina  
mendub  
merez – bolest  
merteba – položaj  
mertepski  
mesdžid  
Mesdžidul-haram  
mesela / meselen – naprimjer  
mes'ela – pitanje  
mesh  
Mesnevija  
mesnevija  
mestve  
mevdžud – postojeći  
mevla  
mevlana  
mevlevija  
Mevlud – rođenje Muhammeda, a.s.  
mevlud – rođenje uopće  
mevlud – učenje u džamijama, tekijama, kućama  
Mevludi-šerif  
mezar  
mezaristan  
mezarje

mezheb  
mezhepski  
mihrab  
mihrapski  
Mikail  
mikat  
mille *pejor.*  
millet  
minber  
Miradž  
miradžija – pjesma  
miradžski  
misk  
misvak  
Morlak *množ.* Morlaci  
mubareći  
mubarećija *iron.* – kuga  
mubarek / mubareć  
mubarekleisati / mubarećeisati  
mubarekli  
muderis  
mudžahid  
Mudžibud-De'avat  
mudžiza  
mudžtehid  
mufsid – što kvari  
muhadžir  
muhajem – posebno, naročito

muhalefetun lil-havadis  
Muhammed, a.s.  
muhammedanski  
Muharem-efendija  
muharrem – mjesec  
Muhavvilul-Ahval  
muhtadž / muhtač  
muhur  
muhurleisati  
mujezin  
mulk / mulc – posjed, imanje  
mumcin – mogućnost, moguć  
mumin  
muminka  
munafički  
munafik, *vol.* munafiče  
munafikluk  
munara  
Munezzametut-te'avunil-islamijji (Organizacija islamske kooperacije)  
Munker  
muradski  
muris  
murtat / murtatin  
murted  
Musa, *gen.* Musaa, *dat.* Musau – a.s.  
musalla  
Musalla *lokal.*  
musallija

mushaf

Mushaf – *meton.* Kur'an

mushafski

muslim

Muslim

musliman

muslimanka

Mustafa-efendija

mustehab

mušrik

mu'tezilija

## **N**

nafaka

nafila

nahla

naib

naibu-reis

nail – dobitnik

naila – dobitnica

naim

nakšibendija

namaski

namaščija / namazdžija

namaz-bez / namaz-beza

Nasrudin-hodža

Nasrullah

nebijj

Nebijj – kad se misli na tačno određenog

nedžaset – izmet, prljavština

nefs

nefsanski

Nekir

nemimet

neml

neuzubillah

nifak

nifas

nifasli

nijet

nijetiti

nikah / nikjah / ničah

nimet

nisab

nizam

Nuh, a.s.

nuksan – manjkav(ost)

nurijjet

nurli

nurullah

nusret

## **O**

obendijati

ocejfiti

odobaša

odžak

ograisati



ogramama

Omer el-Faruk

Omer ibnul-Hattab

Osman

Osmanlija

## **P**

pać / pak

paćluk – čistoća

padišah

paša

pejgamber

Pejgamber *meton.* Muhammed, a.s.

pejgamber Muhammed, a.s.

pismille – pogano, prljavo mile

pišman – pokajnik

pišmanluk – pokajanje

podne *meton.* podnevski namaz

podne-namaz, *gen.* podne-namaza, *lok.* podne-namazu

Poslanik *meton.* Muhammed, a.s.

poslanik Muhammed, a.s.

post

postač

Potur-Šahidija *up.* Makbuli-arif

## **R**

Rabb

Rabbena lekel-hamd

Rabbi, jessir!

Rabbijessir – u značenju imena dove

Rabbul-alemin

radijallahu anhu / anha / anhum *i sl. skr.* r.a.

rahmet

ramazan

Ramazanski bajram

razi – zadovoljan

rebi'ul-ahir

rebi'ul-evvel

redžeb – mjesec

Redžep

reis

reisu-l-ulema / Reisu-l-ulema

rekat / rekjat / re'at

remel – dio hadžskih obreda

resul

Resulullah *meton.* Muhammed, a.s.

resulullah Muhammed, a.s.

Revda

ribā, *gen.* ribāa, *dat.* ribāu – kamata

Rifai, Ahmed

rifaija

rizaluk – zadovoljstvo

Rizvan – melek

rubajja

rukun / ru'kun – sastavni dio

ruku', *gen.* ruku'a, *lok.* ruku'u

Rumelija

Rušdi, *gen.* Rušdija, *dat.* Rušdiju

Ruždija, *gen.* Ruždije, *dat.* Ruždiji

## S

sa', *gen.* sa'a, *dat.* sa'u – mjera

sabah hajrola / sabah hajrullah

sabah-namaz

sabah-namaz, *gen.* sabah-namaza, *lok.* sabah-namazu

sabahski

sabur

sadaka

sadekatul-fitr

saf *množ.* safovi

safer – mjesec

sahat

sahat-kula

sahibija

sahibi-uzur

sahifa

sahih

Sahihul-Buhari / Sahihi-Buhari

Salahuddin el-Ejjubi / Salahudin Ejubi / Salahudin Ejubija

salat (namaz)

salatul-asr

salatul-fedžr

salatul-'iša

salatullah

salatul-magrib

salatul-vitr

salatuz-zuhr

salavat

Salih

salla

sallallahu alejhi ve sellem *skr.*, s.a.v.s.

salnama

salte – samo

Sandžak

sandžak – zastava

saraj

Saraj-Bosna

saruk

satura – red

savm

sebeb / sevep

sedžada / serdžada

sedžda

sehur

sehuriti (se)

sehvi-sedžda

selam alejkum / selamun alejkum / es-selamu alejkum: alejkumu selam / alejkumus-selam

selamet – spas

Seldžuci

selefija

selefizam

Semi'

senetul-huzn

Senijjetul-veda', *gen.* Senijjetul-veda'a, *dat.* Senijjetul-veda'u

serdar

sidk

sidkile – iskreno

Sidretul-munteha / Sidreti-munteha

sifat

sifati-subutijje

sifati-zatijje

sihir

sihirbaz

sijam

silahdar

silahdžija (silajdžija)

sira

sirr

sjedenje (u namazu)

softa

spahija

spahijski

sual – pitanje

subaša

subhanallah

Subhaneke – ime dove

Sudnji dan

sufija

sufizam

suhuf

Sulejman

sulugdžija (od: suluk)

suluk – kretanje putem

sunet – sunećenje, obrezivanje

sunija

sunizam

sunnet – Poslanikova, a.s., praksa

sunneti-muekkede – pritrđeni sunet

sunsunnet

sura

suret – lik

## Š

Šaban

ša'ban – mjesec

šafija – pripadnik šafijske pravne škole

Šafija, *gen.* Šafije, *dat.* Šafiji

Šam

šamija

šerh – komentar

šart – šartovi

šefadžija – zagovornik

Šefadžija *meton.* Muhammed, a.s.

šefat / šefa'at

šehadet

šehid

šehvet – strast

šejh / šeh

šejhovski / šehovski

šejhul-islam

šejtan

Šejtanama

šejtanati

šejtanluk

Šems

Šemsa

šerefa

Šerefuddin / Šerefudin

šerif

šerijat

šerijatski

Ševal

ševval – mjesec

šija *množ.* šiije

šiizam

širk

Šuajb

šubha / šuhva

šura

šurut

## T

tabiin *množ.* tabiini

ta'dili-erkan – ispravno izvršavanje sastavnih dijelova

tadž *prid.* tadžski

tahmid

takdir – određenje, odredba

taklid

takvim

talbina – vrsta jela

talkin

talimul-islam

taman

tanzimat

tanzimatske reforme

tarih

Tarih – Historija / Povijest

tarikat

tatar – poštar

tavaf

tavaful-veda

tavafus-sadr

tavafuz-zijare

taze

tazija

te'ala – neka je uzvišen

tedžvid

Tedžvid (nastavni predmet)

tedžvidski

tefsir

Tefsir (nastavni predmet)

tefter – knjiga, bilježnica

te'hir – zakašnjenje

tejemum

tekbir

tekbiri-tešrik

tekfir

tekvin



telbija  
temdžid  
teravih-namaz  
teravija  
terk / terć – ostavljanje  
tertib – uređenje, redoslijed  
tesavvuf  
tesbih – veličanje Allaha  
tesir – djelovanje, utjecaj  
tespih – nanizane bobice za učenje tesbiha  
tešdid  
tevbei-nesuh  
tevba / teoba / toba  
tevećelija  
tevekkul  
tevhid  
Tevrat  
tezkiretnama  
tobejarabbi / tobe jâ Rabbi  
tug – oznaka vojničkog položaja  
tugra – sultanov ukaz s muhurom  
tura – kovanica s likom  
turbe  
turbedar  
turčin – pripadnik islamske vjere  
Turčin – pripadnik turskog naroda  
tutkunluk – glupost

## U

ujisati – slijediti koga

ukujisati / okujisati – učiti ezan

ulema

ulemai-medžlis

ummet

ummijj

umra

umur – život

urful-beled

Uskufi, *gen.* Uskufija, *dat.* Uskufiju

Uskufija, *gen.* Uskufije, *dat.* Uskufiji

usul

usuli-fikh

usulud-din

ušr (desetina)

uzuv / udv – tjelesni organ

## V

vad / va'd – obećanje

vadžib

vahdanijjet

vahdetul-vudžud

vakat *množ.* vaktovi

vaktija

vakti-sahat

vakufnama

vakufski

vakufsko-mearifski

vala – zar

valija – namjesnik

vallahi billahi tallahi

varis – nasljednik

vasijetnama

vasijjet / vasijet

vatan

vazifa

Ve la havle ve la kuvvete – kao rečenica

vehabija

vekil / večil

veliki vezir

vesvesa

vezir

vilajet

vitre

vitri-namaz

vjerovjesnik

Vjerovjesnik *meton.* Muhammed, a.s

vjerovjesnik Muhammed

vlah – pripadnik nemuslimanske, najčešće kršćanske konfesije; društvena oznaka

Vlah – pripadnik etničke skupine

vudu', *gen.* vudu'a, *dat.* vudu'u – abdest

vudžud

## **Z**

Zadul-me'ad

zahira

zahirija

zahmet

zaif

zaim

zaruret – potreba, nužda

zat

zavija

zebanija

Zebur

zeher – otrov

zekat / zekjat / zećat

zeman

Zemzem

zevak, *gen.* zevka, *dat.* zevku

zijafet – gošćenje

zijaret

zikr / zićir

zikri-tevhid

zokrullah

zimija – stanovnik, štićenik muslimanske zemlje

zimijski

zina

zinaluk

Zirai, *gen.* Ziraija, *dat.* Ziraiju

Ziraija, *gen.* Ziraije, *dat.* Ziraiji

zorli

zuhd

Zul-Dželal

zul-hidždže

zul-ka'de

Zul-Karnejn

Zul-Kifl

zulum

zulumčar

c) Tabelarni prikaz transkripcijskih i transliteracijskih rješenja arapskih slova

Transkripcijska rješenja arapskih slova (primijenjena)

خ	ح	ج	ث	ت	ب	ء
h	h	dž	s	t	b	'

ص	ش	س	ز	ر	ذ	د
s	š	s	z	r	z	d

ق	ف	غ	ع	ظ	ط	ض
k	f	g	'	z	t	d

ي	و	ه	ن	م	ل	ك
j	v	h	n	m	l	k

Transkripcijska rješenja kratkih i dugih vokala (primijenjena)

ي	و	ا	ا	ا	ا
i/ī	u/ū	a/ā	i	u	e/a

## DMG transkripcijska rješenja arapskih slova

خ	ح	ج	ث	ت	ب	ء
ḫ	ḥ	ǧ	ṯ	t	b	'

ص	ش	س	ز	ر	ذ	د
ṣ	š	s	z	r	ḏ	d

ق	ف	غ	ع	ظ	ط	ض
q	f	ǧ	'	ẓ	ṭ	ḏ

ي	و	ه	ن	م	ل	ك
y	w	h	n	m	l	k

## DMG transkripcijska rješenja kratkih i dugih vokala

آي	أُو	آَا	ـِ	ـُ	ـَ
ī	ū	ā	i	u	a

Osim pojednostavljenih transkripcijskih rješenja arapskih slova primijenjenih na arapska vlastita i opća imena, naslove djela, nazive ustanova i sl., te onih karakterističnih za DMG naučnu transkripciju, u ovom separatu nudi se i „specijal“ transkripcijskih rješenja s preporukom da se koriste za transkribiranje kur'anskih ajeta i sura, dova, namaskih nijeta i drugih obredoslovnih sadržaja s ciljem da se osiguraju preduvjeti za njihovo ispravno učenje i izgovaranje.

## Transkripcijska rješenja arapskih slova (specijal)

خ	ح	ج	ث	ت	ب	ء
ḫ	ḥ	dž	ṯ	t	b	'

ص	ش	س	ز	ر	ذ	د
---	---	---	---	---	---	---

ş	ş	s	z	r	z	d
---	---	---	---	---	---	---

ق	ف	غ	ع	ظ	ط	ض
q	f	g	'	ʒ	t	ḍ

ي	و	ه	ن	م	ل	ك
j	w	h	n	m	l	k

### Transkripcijska rješenja kratkih i dugih vokala (specijal)

ي	و	ا	ـِ	ـُ	ـَ
ī	ū	ā	i	u	e/a

### **d) Transkripcija 26 posljednjih kur'anskih sura, pojedinih ajeta, dova, nijeta i drugih obredoslovnih sadržaja**

#### **Sura El-Fedžr**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Wel-fedžr

We lejālin 'ašr

Weš-šef'i wel-wetr

Wel-lejli izā jesr

Hel fi zālike qasemun li zī ḥidžr

E lem tere kejfe fe'ale rabbuke bi 'ād

Ireme zātil-'imād

Elletī lem juḥlaq mişluhā fil-bilād

We semūdel-lezīne džābus-saḥre bil-wād

We fir'awne zil-ewtād

Ellezīne ṭagaw fil-bilād

Fe ekşerū fihel-fesād

Fe şabbe 'alejhim rabbuke sewṭa 'azāb

Inne rabbeke le bil-mirşād

Fe emmel-insānu izā mebtelāhu rabbuhū fe ekremehū we ne'amehū fe jeqūlu rabbī ekremen

We emma izā mebtelāhū fe qadere 'alejhi rizqahū fe jeqūlu rabbī ehānen

Kellā bel lā tukrimūnel-jetīm

We lā teḥāḍḍūne 'alā ṭa'āmil-miskīn

We te'kulūnet-turāše eklen lemmā  
We tuḥibbūnel-māle ḥubben džemmā  
Kellā izā dukketil-erḍu dekken dekkā  
We džā'e rabbuke wel-meleku šaffen šaffā  
We džī'e jewme'izin bi džehenneme jewme'izin jetezekkerul-insānu we ennā lehuz-zikrā  
Jeqūlu jā lejtenī qaddemtu li ḥajātī  
Fe jewme'izin lā ju'azzibu 'azābehū eḥad  
We lā jūšiqu weṣāqahū eḥad  
Jā ejjetuhen-nefsul-muṭme'inneḥ  
Irdži'ī ilā rabbiki rāḍijeten merḍijjeh  
Fedḥulī fi 'ibādī  
Wedḥuli dženneti

### **Sura El-Beled**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Lā uqsimu bi hāzel-beled  
We ente ḥillun bi hāzel-beled  
We wālidin we mā weled  
Leqad ḥaleqnel-insāne fi kebed  
E jaḥsebu en len jaqdire 'alejhi eḥad  
Jeqūlu ehlektu mālen lubedā  
E jaḥsebu en lem jerehū eḥad  
E lem nedž'al lehū'ajnein  
We lisānen we šefetein  
We hedejnāhun-nedždein  
Fe laqteḥamel-'aqabeh  
We mā edrāke mel-'akabeh  
Fekku reqabeh  
Ew iṭ'āmun fi jewmin zī mesgabeh  
Jetimen zā maqrebeh  
Ew miskinen zā metrebeh  
Summe kāne minel-lezīne āmenū we tewāšaw biš-šabri we tewāšaw bil-merḥameh  
Ulā'ike ašḥābul-mejmeneh  
Wel-lezīne keferū bi ājātinā hum ašḥābul-meš'emeh  
'Alejhim nārun mu'šadeh

### **Sura Eš-Šems**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Weš-šemsī we ḍuḥāhā  
Wel-qameri izā telāhā  
Wen-nehāri izā džellāhā  
Wel-lejli izā jagšāhā  
Wes-semā'i we mā benāhā  
Wel-erḍi we mā ṭahāhā



We nefsin we mā sewwāhā  
Fe elhemehā fudžūrehā we taqwāhā  
Qad efleḥa men zekkāhā  
We qad ḥābe men dessāhā  
Kezzebət Semūdu bi ṭagwāhā  
Izinbe‘aṣe ešqāhā  
Fe qāle lehum resūlullāhi nāqatellāhi we suqjāhā  
Fe kezzebūhu fe ‘aqarūhā fe demdeme ‘alejhim rabbuhum bi zenbihim fe sewwāhā  
We lā jeḥāfu ‘uqbāhā

### **Sura El-Lejl**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Wel-lejli izā jagšā  
Wen-nehāri izā tedžellā  
We mā ḥaleqaz-zekere wel-unṣā  
Inne sa‘jekum le šettā  
Fe emmā men e‘ṭā wetteqā  
We ṣaddeqa bil-ḥusnā  
Fe senujessiruhū lil-jusrā  
We emmā men beḥile westagnā  
We kezzebe bil-ḥusnā  
Fe senujessiruhū lil-‘usrā  
We mā jugnī ‘anhu māluhū izā tereddā  
Inne ‘alejnā lel-hudā  
We inne lenā lel-āḥirete wel-ūlā  
Fe enzertukum nāren telezzā  
Lā jašlāhā illel-ešqā  
Ellezi kezzebe we tewellā  
We sejudžennebuhel-etqā  
Ellezi ju‘tī mālehū jetezekkā  
We mā li eḥadin‘indehū min ni‘metin tudžžā  
Illebtigā ‘e vedžhi rabbihil-e‘lā  
We le sewfe jerḍā

### **Sura Eḍ-Ḍuḥā**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Weḍ-ḍuḥā  
Wel-lejli iza sedžā  
Mā wedde‘ake rabbuke we mā qalā  
We lel-āḥiretu ḥajrun leke minel-ūlā  
We le sewfe ju‘ṭike rabbuke fe terḍā  
E lem jedžidke jetimen fe āwā  
We wedžedeke ḍāllen fe hedā  
We wedžedeke ‘āilen fe agnā

Fe emmel-jetīme fe lā taqher  
We emmes-sā'ile fe lā tenher  
We emmā bi ni'meti rabbike fe ḥaddis

### **Sura El-Inširāḥ**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

E lem nešraḥ leke ṣadrek  
We weḍa'nā 'anke wizrek  
Ellezi enqaḍa ḡahrek  
We refa'nā leke zikrek  
Fe inne me'al-'usri jusrā  
Inne me'al-'usri jusrā  
Fe izā feragte fenṣab  
We ilā rabbike fergab

### **Sura Et-Tin**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Wet-tini wez-zejtūn  
We ṭūri sinin  
We ḥāzel-beledil-emīn  
Leqad ḥaleqnel-insāne fi aḥseni taqwīm  
Ṣumme redednāhu esfele sāfilin  
Illellezīne āmenū we 'amiluṣ-ṣāliḥāti fe lehum edḡrun gajru memnūn  
Fe mā jukezzibuke ba'du bid-dīn  
E lejsellāhu bi aḥkemil-ḥākimīn

### **Sura El-'Aleq**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Iqre' bismi rabbikel-lezī ḥaleq  
Ḥaleqal-insāne min 'aleq  
Iqre' we rabbukel-ekrem  
Ellezi 'alleme bil-qalem  
'Allemel-insāne mā lem ja'lem  
Kellā innel-insāne le jaṭḡā  
En re'āhu stagnā  
Inne ilā rabbiker-rudḡ'ā  
E re'ejtel-lezī jenhā  
'Abden izā ṣallā  
E re'ejte in kāne 'alel-hudā  
Ew emere bit-taqwā  
E re'ejte in kezzebe we tewellā  
E lem ja'lem bi ennallāhe jerā  
Kellā le in lem jentehi le nesfe'an bin-nāṣijeh

Nāšijetin kāzibetin ḥāṭi'eh  
Fel-jed'u nādijeh  
Sened'uz-zebānijeh  
Kellā lā tuṭi'hu wesdžud waqterib

### **Sura El-Qadr**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Innā enzelnāhu fi lejletil-qadr  
We mā edrāke mā lejletul-qadr  
Lejletul-qadri ḥajrun min elfi šehr  
Tenezzelul-melā'iketu wer-rūḥu fihā bi izni rabbihim min kulli emr  
Selāmum hije ḥattā maṭle'il-fedžr

### **Sura El-Bejjine**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Lem jekunil-lezīne keferū min ehlil-kitābi wel-mušrikīne munfekkīne ḥattā te'tijehumul-bejjineh  
Resūlun minallāhi jetlū šuḥufen muṭahhereh  
Fihā kutubun qajjimeh  
We mā teferreḡal-lezīne ūtul-kitābe illā min ba'di mā džā'ethumul-bejjineh  
We mā umirū illā li ja'budullāhe muḥlišine lehud-dīne ḥunefā'e we juqimuš-šalāte we ju'tuz-  
zekāte we zālike dīnul-qajjimeh  
Innel-lezīne keferū min ehlil-kitābi wel-mušrikīne fi nāri džehenneme ḥālidīne fihā ulā'ike hum  
šerrul-berijjeh  
Innel-lezīne āmenū we 'amiluš-šāliḡāti ulā'ike hum ḥajrul-berijjeh  
Džezā'uhum 'inde rabbihim džennātu 'adnin tedžri min taḡtihel-enhāru ḥālidīne fihā ebedā  
Raḡijallāhu 'anhum we reḡū 'anh  
Zālike li men ḡašije rabbeh

### **Sura Ez-Zilzāl**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Izā zulziletil-erḡu zilzālehā  
We aḡredžetil-erḡu ešqālehā  
We qālel-insānu mā lehā  
Jewme'izin tuḡaddisu aḡbārehā  
Bi enne rabbeke ewḡā lehā  
Jewme'izin jašdurun-nāsu eštāten li jurew e'mālehum  
Fe men ja'mel mišqāle zerretin ḡajren jereh  
We men ja'mel mišqāle zerretin šerren jereh

### **Sura El-'Ādijāt**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Wel-'ādijāti ḡabhā  
Fel-mūrijāti qadḡā

Fel-mugīrāti ſubhā  
Fe eſerne bihi naq‘ā  
Fe weſaṭne bihi džem‘ā  
Innel-insāne li rabbihī le kenūd  
We innehū ‘alā zālike le ſehid  
We innehū li ḥubbil-ḥajri le ſedid  
E felā ja‘lemu izā bu‘ſire mā fil-qubūr  
We ḥuſſile mā fiſ-ſudūr  
Inne rabbehum bihim jewme’izin le ḥabir

### **Sura El-Qāri‘a**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

El-qāri‘ah  
Mel-qāri‘ah  
We mā edrāke mel-qāri‘ah  
Jewme jekūnun-nāsu kel-ferāſil-mebsūs  
We tekūnul-džibālu kel-‘ihnil-menfūš  
Fe emmā men ſequlet mewāzīnuh  
Fe huwe fi ‘iſetin rāđijeh  
We emmā men ḥaffet mewāzīnuh  
Fe ummuhū hāvijeh  
We mā edrāke mā hijeh  
Nārun ḥāmijeh

### **Sura Et-Tekāsur**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Elhākumut-tekāsur  
Ḥattā zurtumul-meqābir  
Kellā ſewfe ta‘lemūn  
Summe kellā ſewfe ta‘lemūn  
Kellā lew ta‘lemūne ‘ilmel-jeqīn  
Le terewunnel-džeḥim  
Summe le terewunnehā ‘ajnel-jeqīn  
Summe le tus’elunne jewme’izin ‘anin-ne‘im

### **Sura El-‘Aſr**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Wel-‘aſr  
Innel-insāne le fi ḥuſr  
Illel-lezīne āmenū we ‘amiluſ-ſāliḥāt  
We tewāſaw bil-ḥaqqi we tewāſaw biſ-ſabr

### **Sura El-Humeze**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Wejlun li kulli humezetin lumezeh  
Ellezi džeme'a mālen we 'addedeħ  
Jaħsebu enne mālehū aħledeħ  
Kellā le junbezenne fil-ħutameħ  
We mā edrāke mel-ħutameħ  
Nārullāhil-mūqadeħ  
Elletī teṭṭali'ū 'alel-ef'ideħ  
Innehā 'alejhim mu'šadeħ  
Fī 'amedin mumeddedeħ

### **Sura El-Fil**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

E lem tere keĵfe fe'ale rabbuke bi aṣḥābil-fil  
E lem jedž'al keĵdehum fī taḍlil  
We ersele 'alejhim ṭajren ebābil  
Termihim bi ħidžāretin min sidždžil  
Fe dže'alehum ke 'aṣfin me'kūl

### **Sura Qurejš**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Li ilāfi Qurejš  
Īlāfihim riħleteš-šitā'i weš-šaif  
Fel-ja'budū rabbe hāzel-beit  
Ellezi aṭ'amehum min džū'in we āmenehum min ħaūf

### **Sura El-Mā'ūn**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

E re'ejtel-lezi jukezzibu bid-din  
Fe zālikel-lezi jedu'ul-jetim  
We lā jeħuḍḍu 'alā ṭa'āmil-miskin  
Fe wejlun lil-mušallin  
Elleżine hum 'an ṣalātihim sāhūn  
Elleżine hum jurā'ūn  
We jemne'ūnel-mā'ūn

### **Sura El-Kewşer**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Innā e'ṭajnākel-kewşer  
Fe ṣalli li rabbike venḥar  
Inne šāni'eke huwel-ebter

### **Sura El-Kāfirūn**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Qul jā ejjuhel-kāfirūn  
Lā e'budu mā ta'budūn  
We lā entum 'ābidūne mā e'bud  
We lā ene 'ābidun mā 'abedtun  
We lā entum 'ābidūne mā e'bud  
Lekum dinukum we lije dīn

### **Sura En-Naşr**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Izā džā'e našrullāhi wel-feth  
We re'ejten-nāse jedhulūne fi dīnillāhi efwādžā  
Fe sebbih bi ḥamdī rabbike westagfirh  
Innehū kāne tewwābā

### **Sura El-Mesed**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Tebbet jedā ebī lehebin we tebb  
Ma agnā 'anhu māluhū we mā keseb  
Sejaşlā nāren zāte leheb  
Wemre'etuhū ḥammāletel-ḥaṭab  
Fī džīdihā ḥablun min mesed

### **Sura El-Ihlās**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Qul huwallāhu eḥad  
Allāhuş-şamed  
Lem jelid we lem jūled  
We lem jekun lehū kufuwen eḥad

### **Sura El-Feleq**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Qul e'ūzu bi rabbil-feleq  
Min šerri mā ḥaleq  
We min šerri gāsiqin izā weqab  
We min šerrin-neffāşāti fil-'uqad  
We min šerri ḥāsīdīn izā ḥased

### **Sura En-Nās**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

Qul e'ūzu bi rabbin-nās  
Melikin-nās  
Ilāhin-nās  
Min šerril-weswāsil-ḥannās  
Ellezī juweswisu fi şudürin-nās  
Minel-dżinneti wen-nās

### **Sura El-Fātiḥa**

*Bismillāhir-rahmānir-rahīm*

El-ḥamdu lillāhi rabbil-'ālemīn  
Er-rahmānir-rahīm  
Māliki jewmid-dīn  
İjjāke na'budu we ijjāke neste'in  
İhdineş-şirāṭal-musteqīm  
Şirāṭal-lezīne en'amte 'alejhim  
Gajril-magḍubi 'alejhim we leḍ-ḍāllin

### **Nazivi kur'anskih sura**

El-Fātiḥa / Fatiha / Elham

El-Beqare / Bekara

Ālu 'Imrān / Ali Imran

En-Nisā' / Nisa

El-Mā'ide / Ma'ida

El-En'ām / En'am

El-E'raf / E'raf

El-Enfāl / Enfal

Et-Tewbe / Tevba

Jūnus / Junus

Hūd / Hud

Jūsuf / Jusuf

Er-Ra'd / Ra'd

Ibrāhīm / Ibrahim

El-Ĥidžr / Hidžr  
En-Naĥl / Nahl  
El-Isrā' / Isra  
El-Kehf / Kehf  
Merjem  
Ṭā-hā / Ta-ha  
El-Enbijā' / Enbija  
El-Ĥadždž / Hadždž  
El-Mu'minūn / Mu'minun  
En-Nūr / Nur  
El-Furqān / Furkan  
Eš-Šu'arā' / Šu'ara  
En-Neml / Neml  
El-Qaşaş / Kasas  
El-'Ankebūt / Ankebut  
Er-Rūm / Rum  
Luqmān / Lukman  
Es-Sedžde / Sedžda  
El-Aĥzāb / Ahzab  
Sebe'  
Fāṭir / Fatir  
Jā-sin / Ja-sin  
Eş-Şāffāt / Saffat  
Şād / Sad  
Ez-Zumer / Zumer  
El-Mu'min / Mu'min  
Fuşşilet  
Eš-Šūrā / Šura



Ez-Zuḥruf / Zuhruf  
Ed-Duḥān / Duhan  
El-Džāsije / Džasije  
El-Aḥqāf / Ahkaf  
Muḥammed  
El-Feth / Feth  
El-Ḥudžurāt / Hudžurat  
Qāf / Kaf  
Ez-Zārijāt / Zarijat  
Et-Ṭūr / Tur  
En-Nedžm / Nedžm  
El-Qamer / Kamer  
Er-Raḥmān / Rahman  
El-Wāqi'a / Vaki'a  
El-Ḥadīd / Hadid  
El-Mudžādele / Mudžadele  
El-Ḥašr / Hašr  
El-Mumteḥine / Mumtehine  
Eš-Šaff / Saff  
El-Džumu'a / Džuma  
El-Munāfiqūn / Munafikun  
Et-Tegābun / Tegabun  
Et-Ṭalāq / Talak  
Et-Taḥrīm / Tahrim  
El-Mulk / Mulk  
El-Qalem / Kalem  
El-Ḥāqqa / Hakka  
El-Me'āridž / Me'aridž

Nūḥ / Nuh  
El-Džinn / Džinn  
El-Muzzemmil / Muzzemmil  
El-Muddessir / Muddessir  
El-Qijāme / Kijame  
Ed-Dehr / Dehr  
El-Murselāt / Murselat  
En-Nebe' / Nebe'  
En-Nāzi'āt / Nazi'at  
**'Abese**  
Et-Tekwīr / Tekvir  
El-Infiṭār / Infitar  
El-Muṭaffifūn / Mutaffifun  
El-Inšiqāq / Inšikak  
El-Burūdž / Burudž  
Eṭ-Ṭāriq / Tarik  
El-E'alā / E'ala  
El-Gāšije / Gašije  
El-Fedžr / Fedžr  
El-Beled / Beled  
Eš-Šems / Šems  
El-Lejl / Lejl  
Eḍ-Ḍuḥā / Duha  
El-Inširāḥ / Inširah  
Et-Tin / Tin  
El-'Aleq / Alek  
El-Qadr / Kadr  
El-Bejjine / Bejjine

Ez-Zilzāl / Zilzal  
El-‘Ādijāt / Adijat  
El-Qāri‘a / Kari‘a  
Et-Tekāsur / Tekasur  
El-‘Aṣr / Asr  
El-Humeze / Humeze  
El-Fīl / Fil  
Qurejš  
El-Mā‘ūn / Ma‘un  
El-Kewṣer / Kevser  
El-Kāfirūn / Kafirun  
En-Naṣr / Nasr  
El-Leheb / Leheb  
El-Iḥlāṣ / Ihlas  
El-Feleq / Felek  
En-Nās / Nas

### **Dove, nijeti i ostali dijelovi namaza na arapskom jeziku**

#### **Rabbi jessir**

Rabbi jessir, we lā tu‘assir,

Rabbi temmim bil-ḥaīr.

Āmīn!

#### **Subḥaneke**

Subḥānekel-lāhumme we bi ḥamdike

We tebārekesmuke

We te‘ālā dżedduke

We lā ilāhe gajruk

## **Et-Tehijjatu**

Et-tehijjātu lillāhi veṣ-ṣalewātu weṭ-ṭajjibātu

Es-selāmu ‘alejke ejjuhen-nebijju we raḥmetullāhi we berekātuhū

Es-selāmu ‘alejnā we ‘alā ‘ibādillāhiṣ-ṣāliḥīn

Ešhedu en lā ilāhe illallāh

We ešhedu enne Muḥammeden ‘abduhū we resūluh

## **Salavati**

Allāhumme ṣalli ‘alā Muḥammedin we ‘alā āli Muḥammed

Kemā ṣallejte ‘alā Ibrāhīme we ‘alā āli Ibrāhīm

Inneke Ḥamīdun Medżīd

Allāhumme bārik ‘alā Muḥammedin we ‘alā āli Muḥammed

Kemā bārekte ‘alā Ibrāhīme we ‘alā āli Ibrāhīm

Inneke Ḥamīdun Medżīd

## **Dova**

Allāhumme rabbenā ātinā fid-dunjā ḥaseneten

We fil-āḥireti ḥaseneten

We qinā ‘azāben-nār

Rabbenagfir li we li wālidejje we lil-mu’minīne

Jewme jeqūmul-ḥisāb

Es-selāmu ‘alejkum we raḥmetullāh (2x)

Allāhumme entes-selāmu we minkes-selāmu

Tebārekte, jā zel-dželāli wel-ikrām

## **Zikr nakon namaza (Ruhi-pak)**

‘Alā resūlinā ṣalewāt

(Allāhumme ṣalli ‘alā Muḥammedin we ‘alā āli Muḥammed)

Subḥānallāhi wel-ḥamdu lillāhi we lā ilāhe illallāhu wallāhu ekber

We lā ḥawle we lā quwwete illā billāhil-‘alijjil-‘aẓīm

E‘ūzu billāhi mineš-šejtānir-radžim

Bismillāhir-raḥmānir-raḥim

Allāhu lā ilāhe illā huwel-ḥajjul-qajjūm

Lā te’ḥuzuhū sinetun we lā neūm

Lehū mā fis-semāwāti we mā fil-erḍ

Men zellezī ješfe‘u ‘indehū illā bi iznih

Ja‘lemu mā bejne ejdihim we mā ḥalfehum

We lā juḥitūne bi šej’in min ‘ilmihī illā bi mā šā’

Wesi‘a kursijjuhus-semāwāti wel-erḍ

We lā je’ūduhū ḥifzuhumā

We huwel-‘alijjul-‘aẓīm

Jā rabbi zel-dželāli **subḥānallāh**

We bi ḥamdihī dā’imenil-**ḥamdu lillāh**

Rabbil-‘ālemīne te‘ālā šānuhū **Allāhu ekber**

Kebiren ‘aẓimen lā ilāhe illallāhu waḥdehū lā šerike leh.

Lehul-mulku we lehul-ḥamdu we huwe ‘ala kulli šej’in qadīr.

We mā erselnāke illā raḥmeten lil-‘ālemīn.

Wel-ḥamdu lillāhi rabbil-‘ālemīn

El-Fātiḥa

### **Namaska dova (Dova poslije namaza)**

E'uzu billāhi mineš-šejtānir-radžim

Bismillāhir-raḥmānir-raḥim

El-ḥamdu lillāhi Rabbil-'ālemīn, Weṣ-ṣalātu wes-selāmu 'alā Sejjidīnā Muḥammedin we 'alā ālihī we ṣaḥbihī edžme'in.

Allāhumme Rabbenā teqabbel minnā hāzihiṣ-ṣalāte kemā teqabbelte min 'ibādikeṣ-ṣāliḥin.

Allāhumme ḥabbib ilejnel-īmāne wel-islāme wel-iḥsān, we kerrih ilejnel-kufre wel-fusūqa wel-'iṣjān.

Allāhumme Rabbenā ātinā fid-dunjā ḥaseneten we fil-āḥireti ḥaseneten we qinā 'azāben-nār.

Rabbidž'alnī muqīmeṣ-ṣalāti we min zurrijetī, Rabenā we teqabbel du'ā'.

Rabbenagfir lī we li wālidejje we lil-mu'minīne wel-mu'mināti jewme jeqūmul-ḥisāb.

Āmīn, āmīn, āmīn! Bi raḥmetike jā Erḥamer-rāḥimīn.

We selāmun 'alel-murselīn, wel-ḥamdu lillāhi Rabbil-'ālemīn! (El-Fātiḥa)

### **Kunut dova**

E'uzu billāhi mineš-šejtānir-radžim

Bismillāhir-raḥmānir-raḥim

Allāhumme innā neste'inuke we nestagfiruke we nestehdike we nu'minu bike we netūbu ilejke we netevkelu 'alejke we nuṣnī 'alejkel-ḥajre kullehū, neṣkuruke we la nekfuruke, we naḥle'u we netruku men jefdžuruk.

Allāhumme ij jāke na'budu we leke nuṣallī we nesdžudu we ilejke nes'ā we naḥfidu nerdžū raḥmeteke we naḥšā 'azābeke, inne 'azābeke bil-kuffāri mulḥiq.

### **Dženazijska (dženazeska) dova**

E'uzu billāhi mineš-šejtānir-radžim

Bismillāhir-raḥmānir-raḥim

Allāhummagfir li ḥajjinā we mejjitinā we šāhidinā we gā'ibinā we kebīrinā we ṣagīrinā we zekerinā we unṣānā.

Allāhumme men aḥjejtehū minnā fe aḥjihī 'alel-islāmi we men teweffejtehū fe teweffehū 'alel-īmān.

We huşşa hāzel-mejjite (za žensko: hāzihil-mejjitete) bir-rewḥi wer-rāḥati wer-raḥmeti vel-magfireti wer-riḍwān.

Allāhumme in kāne muḥsinen (za žensko: kānet muḥsineten) fe zid fi iḥsānihī (za žensko: iḥsānihā), we in kāne musī'en (za žensko: kānet musī'eten) fe tedžāwez 'anhu (za žensko: 'anhā), we leqqihil- (za žensko: leqqihel-) emne wel-bušrā wel-kerāmete wez-zulfā, bi raḥmetike jā Erḥamer-rāḥimīn.

### **Dova poslije ezana**

E'ūzu billāhi mineš-šejtānir-radžīm

Bismillāhir-raḥmānir-raḥīm

Allāhumme Rabbe hāzihid-da'wetit-tāmmeh, weş-şalātil-qā'imeh, āti Muḥammedenil-wesīlete wel-faḍīlete wed-deredžeter-refi'ah, web'aşhu meqāmen maḥmūdenil-lezī we'adteh, inneke lā tuḥliful-mī'ād.

### **Abdestska dova**

E'ūzu billāhi mineš-šejtānir-radžīm

Bismillāhir-raḥmānir-raḥīm

Ešhedu en lā ilāhe illallāhu waḥdehū lā šerike lehū, we ešhedu enne Muḥammeden 'abduhū we resūluh. Allāhummedž'alnī minet-tewwābine wedž'alnī minel-muteṭahhirīn

### **Jemek dova (Dova nakon jela)**

E'ūzu billāhi mineš-šejtānir-radžīm

Bismillāhir-raḥmānir-raḥīm

El-ḥamdu lillāhil-lezī aṭ'amenā we seqānā we dže'alēnā minel-muslimīn.

Allāhummerḥam šāḥibe hāzeṭ-ṭa'āmi wel-ākilīn.

Allāhumedž'al hāzeṭ-ṭa'āme i'āneten lenā 'alā zikrike we šukrike we ḥusni 'ibādetik.

Allāhummedž'al ewlādenā šāliḥīne 'ālimīne we leke sādžidīn.

We lā tuselliṭ 'alejnā zālimīn.

Allāhumme zid we lā tenquş, bi ḥurmetil-Fātiḥa.

## **Namaski nijeti**

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte sunnetil-fedżri, edā’en mustaqbilel-qibleti, Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte farđil-fedżri, edā’en mustaqbilel-qibleti (iqtedejtu bi hāzel-imāmi), Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte sunnetiz-żuhri, edā’en mustaqbilel-qibleti, Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte farđiz-żuhri, edā’en mustaqbilel-qibleti (iqtedejtu bi hāzel-imāmi), Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte sunsunnetiz-żuhri, edā’en mustaqbilel-qibleti, Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte sunnetil-‘aşri, edā’en mustaqbilel-qibleti, Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte farđil-‘aşri, edā’en mustaqbilel-qibleti (iqtedejtu bi hāzel-imāmi), Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte farđil-magribi, edā’en mustaqbilel-qibleti (iqtedejtu bi hāzel-imāmi), Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte sunnetil-magribi, edā’en mustaqbilel-qibleti, Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte sunnetil-‘išā’i, edā’en mustaqbilel-qibleti, Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte farđil-‘išā’i, edā’en mustaqbilel-qibleti (iqtedejtu bi hāzel-imāmi), Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte sunsunnetil-‘išā’i, edā’en mustaqbilel-qibleti, Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalātel-witri, edā’en mustaqbilel-qibleti, Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte sunnetil-dżum‘ati, edā’en mustaqbilel-qibleti, Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte farđil-dżum‘ati, edā’en mustaqbilel-qibleti (iqtedejtu bi hāzel-imāmi), Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte sunsunnetil-dżum‘ati, edā’en mustaqbilel-qibleti, Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte āħiriz-żuhri, edā’en mustaqbilel-qibleti, Allāhu ekber

Newejtu en uşallije lillāhi te‘ālā şalāte sunnetil-waqtı, edā’en mustaqbilel-qibleti, Allāhu ekber



Newejtu en ušallije lillāhi te‘ālā šalātet-terāwīhi, ‘iṣrīne rek‘aten, edā’en mustaqbilel-qibleti, Allāhu ekber

Newejtu en ušallije lillāhi te‘ālā šalāte ‘idil-fiṭri, edā’en mustaqbilel-qibleti (iqtedejtu bi hāzel-imāmi), Allāhu ekber

Newejtu en ušallije lillāhi te‘ālā šalāte ‘idil-aḡḡā, edā’en mustaqbilel-qibleti (iqtedejtu bi hāzel-imāmi), Allāhu ekber

Newejtu en ušallije lillāhi te‘ālā šalātel-dženāzeti, senā’en lillāhi te‘ālā we šalewāten ‘alen-nebijji we du‘ā’en li hāzel-mejjiti (za žensko: hāzihil-mejjiteti), edā’en mustaqbilel-qibleti (iqtedejtu bi hāzel-imāmi), Allāhu ekber

### **Učenje na ruku'u:**

Subḡāne Rabbijel-‘Azīm (3x)

### **Povratak na kijam:**

Semi‘allāhu li men ḡamideh

Rabbenā lekel-ḡamd

### **Učenje na sedždi:**

Subḡāne Rabbijel-E‘lā (3x)

### **Prije ikameta:**

Subḡāne rabbike rabbil-‘izzeti ‘ammā ješifūn

We selāmun ‘alel-murselin.

Wel-ḡamdu lillāhi Rabbil-‘ālemīn

### **Ikamet**

Allāhu ekber (4x)

Ešhedu en lā ilāhe illallāh (2x)

Ešhedu enne Muḥammeden resūlullāh (2x)

Ḥajje ‘aleṣ-ṣalāh (2x)

Ḥajje ‘alel-felāḥ (2x)

Qad qāmetiṣ-ṣalāh (2x)

Allāhu ekber (2x)

Lā ilāhe illallāh

### **Ezan**

Allāhu ekber (4x)

Ešhedu en lā ilāhe illallāh (2x)

Ešhedu enne Muḥammeden resūlullāh (2x)

Ḥajje ‘aleṣ-ṣalāh (2x)

Ḥajje ‘alel-felāḥ (2x)

Allāhu ekber (2x)

Lā ilāhe illallāh

### **III. Primjena**

Organi i ustanove Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini obavezni su primjenjivati Pravila u službenim aktima, dopisima, udžbenicima, mektepskoj nastavi, nastavi u medresama i na fakultetima, periodici i drugim publikacijama i medijima Islamske zajednice.

### **IV. Stupanje na snagu**

Pravila stupaju na snagu danom donošenja.

A circular official stamp of the Islamic Community in Bosnia and Herzegovina. The text around the perimeter includes 'الإسلامية الإسلامية في البوسنة والهرسك' (Islamic Community in Bosnia and Herzegovina) in Arabic and 'ISLAMSKA ZAJEDNICA U BOSNI I HERCEGOVINI' in Latin. In the center, it says 'ISLAMSKA ZAJEDNICA U BOSNI I HERCEGOVINI' and 'ISLAMSKA ZAJEDNICA U BOSNI I HERCEGOVINI'. A signature in blue ink is written over the stamp, and the name 'Husein-el Kavazović' and title 'Reisu-l-ulema' are printed below it.

Husein-el Kavazović  
Reisu-l-ulema